

فرهنگ و گویش مناطق بیابانی استان یزد

حمید خیرالدین^۱
استادیار دانشگاه سمنان

چکیده

یزد، مرکز استان یزد و مرکز منطقه وسیع و باستانی و کویری‌ای با همین نام در کشور ایران است. مردم یزد به زبان فارسی رایج با پاره‌ای ویژگی‌های گویشی سخن می‌گویند و بسیاری از واژه‌ها و ترکیبات زیبای فارسی را در گویش خود حفظ کرده‌اند. گویش یزدی بخشی از فارسی دری است. این گویش با لهجه‌های محلی قهرود، کاشان، سیوندی و لری قرابت و نزدیکی دارد. علاوه بر گویش یزدی، گویش مردم منطقه میمه، از گویش‌های بازممانده از زبان‌های اوستایی است که امروزه با تغییراتی در لهجه، بیش‌تر در مناطق مسکونی اطراف رشته‌کوه کرکس و ارتفاعات مرکزی ایران از محدوده شهر قم تا یزد در شهرها و بخش‌هایی چون چرقویه، کوهپایه، رودشیتین، نایین، اردستان، جوشقان، خوانسار، برخوار، میمه و زرتشتیان یزد و کرمان، بدان سخن می‌گویند. دو گویش میمه‌ای و یزدی از زبان مادری اوستایی و پهلوی دری است که در هم آمیخته شده و آن‌را می‌توان از زبان‌های قدیم ایران دانست. این مقاله در پی آن است تا با تقسیم‌بندی گویش‌های مناطق مختلف، به معرفی گویش‌های رایج در مناطق بیابانی یزد بپردازد و ضرورت حفظ این میراث فرهنگی و ملی را یادآوری کند.

کلیدواژه یزد، گویش، کویر.